

КОНЦЕПЦИЯ
ЗА СТРАГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ НА
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – РУСЕ

**изготвена на основание чл.194а,ал.2 от Закон за
съдебната власт**

**от Вилиана Стефанова Върбанова-Манолова,
съдия в Административен съд-Русе и кандидат за заемане на
длъжността Административен ръководител-Председател на
Административен съд-Русе**

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,

Предоставям на Вашето внимание настоящата концепция за стратегическо управление на Административен съд-Русе, изготвена във връзка с изискването за участие в конкурс за избор на Административен ръководител-Председател на Административен съд-Русе.

I. Лична мотивация за заемане на длъжностна

Завършила съм висше образование по специалността „Право“ през 1998г., една година съм била стажант в Окръжен съд Русе, след което придобих и юридическа правоспособност. Освен магистратурата по „Право“, имам магистратура по Педагогика, магистратура по „Право на ЕС“ и две специализации в области, различни от правото.

От април 1999 г. до януари 2004г. бях адвокат. Спокойно мога да кажа за себе си, че съм съдия от кариерата – аз нямам прескочено ниво на професионално развитие. След провеждане на конкурс за младши съдии, станах младши съдия в Окръжен съд Русе, а след това – съдия в Районен съд Русе. Работя като съдия в Административен съд Русе от създаването му през 2007г. и в този смисъл съм не само наблюдател на конституирането и израстването му като институция, но и един от неговите основатели и създатели.

Кандидатирането ми за административен ръководител на съда е мотивирано от няколко основни фактора.

На първо място, считам, че притежавам качества, които следва да има всеки добър ръководител – умение да поемам отговорност и да отстоявам решенията си, но същевременно и диалогичност и готовност да изслушвам чуждо мнение и да възприемам и друга гледна точка. Тези качества са развивани през целия ми професионален път и особено в битието ми на

административен съдия. Натрупаният от мен опит, включително и като един от тримата съдии с най-дълго и еднакво прослужено време в Административен съд Русе, ми дава увереността, че мога да се справя успешно с отговорността, която има административния ръководител, както и че мога да допринеса за подобряване работата в съда. Работата ми като съдия, а преди това и като адвокат, формира у мен качества като подреденост, дисциплина, отговорност и ми даде увереност, че мога да се справя в трудни ситуации и да разрешавам внезапно възникнали въпроси, даде ми самочувствието, че при добро планиране, почти всяко предизвикателство е преодолимо

II. Анализ и оценка на състоянието на Административен съд Русе . Достижения и проблеми в досегашната му дейност.

1.Кадрова обезпеченост

1.1 Съдии

Административен съд Русе осъществява правораздавателната си дейност в съдебен район, съвпадащ със съдебния район на Окръжен съд Русе – на територията на Рсенска област. Този съдебен район обхваща 8 общини, като гр.Русе, гр.Ветово, гр.Сливо поле и с.Иваново са в района на Русенски районен съд, а гр.Бяла, гр. Две могили, гр.Борово,гр. Борово и гр.Ценово - в района на Беленски районен съд. Тези общини са разположени на площ от 2803 кв.м. и в тях живеят 184 251 жители по данни на НСИ към 31.12.2025г. Първоначалната щатна численост на магистратите в съда при започване на работата му е включвала 8 съдии и 2 младши съдии. През 2010г. щатът е намален с две щатни бройки младши съдии и увеличен с две бройки съдебни помощници. В периода от 2010г. до 2019г. щатната численост на магистратите намалява до 6 броя, като с две решения на Пленума на ВСС през 2019г. щатните бройки на съдиите се увеличават на осем, а през 2022г. – на девет. Към настоящия момент в Административен съд Русе правораздават по щат девет магистрати, от които един председател и един зам.председател, които заседават в девет еднолични състави. Поради малкия брой съдии и при стриктно спазване на принципа за случайно разпределение на делата, в съда няма обособени отделения по материи. От четири години съдиите заседават по касационни дела в три постоянни касационни състави.

Седем от деветимата магистрати са с най-високия ранг, а останалите двама – най-късно постъпилите, са с ранг на апелативен съдия.

Съотношението щатна численост на съдиите към натовареността на съда, както и резултатите от инстанционния контрол сочат, че сегашният брой магистрати е оптималния за бързо и качествено решаване на делата.

1.2 Съдебни служители

От създаването на Административен съд – Русе до настоящия момент щатната численост за съдебни служители обща и специализирана администрация е варирала от 32 бр. през първата година до 276р. към настоящия момент. Специализираната администрация се състои от 4 съдебни деловодители, 1 съдебен деловодител-регистратура, 1 съдебен статистик и съдебен деловодител, 1 съдебен архивар, 5 съдебни секретари, 3 съдебни помощници, 2 призовкари, а общата администрация се състои от 1 системен оператор, 1 връзки с обществеността и съдебен секретар, 1 управител сгради, 1 касиер, 1 шофьор и работник поддръжка сгради, 2 куриер и чистачи, както и две ръководни длъжности – съдебен администратор и главен счетоводител.

Голяма част от съдебните служители изпълняват и допълнително възложени функции: един от съдебните помощници изпълнява функциите на служител по сигурността, а друг представлява съда по дела, в които той е страна; един от съдебните секретари завежда Регистратурата за класифицирана информация, друг е съдебен секретар в тази регистратура и извършва действия по предварителен контрол при разходване на средства от набирателната сметка на съда; един съдебен служител от Регистратура е и заместник на завеждащия Регистратурата за класифицирана информация; един от съдебните деловодители е и съдебен деловодител в Регистратурата за класифицирана информация.

Към настоящия момент всички щатни бройки за съдебни служители са заети. Съотношението на съдиите по щат към служителите по щат е 1:3, а съотношението на съдии по щат към

специализираната администрация по щат е 1:2, което осигурява ритмична натовареност и оптимални условия за ефективно изпълнение на задълженията.

Съгласно утвърдена структура на администрацията в Административен съд Русе, съдебната администрация е организирана в няколко служби, звена и самостоятелни длъжности.

Съдебните служители изпълняват задълженията си в съответствие с Правилника за администрацията в съдилищата, както и утвърдените вътрешни правила. Спазват се стриктно правилата за етично поведение от Етичния кодекс на съдебните служители, както и принципите на взаимозаменяемост и екипност, което способства за бързото и качествено обслужване на гражданите. Служителите полагат много усилия да поддържат и надграждат компетентността си, като посещават различни обучения и участват в такива, организирани на работните им места. Резултат от това са и високите оценки при годишните атестации.

Съдебните служители работят при много добри условия; деловодителите са в общо деловодство, а в отделно помещение в близост до входа на съдебната сграда е разположена регистратурата. Всички съдебни секретари и съдебни помощници разполагат със собствени кабинети. Със собствени помещения разполагат и служителите, заемащи техническите длъжности.

2. Натовареност и анализ на правораздавателната дейност на АС Русе

Разпределението на делата в АС Русе се извършва по утвърдени Правила за разпределяне на делата, които са изготвени съгласно изискванията на чл.157, ал.2 от АПК, чл.9 ЗСВ, решения на Общото събрание на съдиите и приетата Методика от ВСС. Правилата са обект на постоянен преглед и анализ и при необходимост се актуализират с решение на Общото събрание на съдиите. Съгласно решение на ОС, с оглед предотвратяване на неравномерното натоварване по вид и тежест на делата, всички възможни спорове, подсъдни на АдмС Русе, са разделени в няколко групи административни и няколко групи к.н.а.х. дела, според особеностите на материята. По този начин всеки съдия получава

равномерно постъпление от различните по тежестта си групи дела и се избягва неравнопоставеността с оглед тежестта на споровете. Делата, които изискват незабавно произнасяне, се разпределят на дежурния за деня съдия.

Съдебните заседания се провеждат по предварително изработени месечни и/или няколкомесечни графици. Графиките за съдебните заседания за конкретния ден се спазват по часове и не се наблюдават отклонения.

Административен съд Русе е от средно натоварените административни съдилища.

От преглед на статистическите таблици на страницата на Висшия съдебен съвет и Отчетните доклади за дейността на Административен съд Русе през предходните години се установява следното:

В периода 01.01.2022г. – 31.12.2022г. в Административен съд Русе са образувани 994 дела, разгледани са 1204 дела и са свършени 1007 дела. Така натовареността по щат към дела за разглеждане за този период е 11.15%, а натовареността по щат към свършените дела е 9.32%.

В периода 01.01.2023г. – 31.12.2023г. в Административен съд Русе са образувани 1237 дела, разгледани са 1434 дела и са свършени 1181 дела. Натовареността по щат към дела за разглеждане за този период е 13.28%, а натовареността по щат към свършените дела е 10.94%.

В периода 01.01.2024г. – 31.12.2024г. в Административен съд Русе са образувани 1027 дела, разгледани са 1280 дела и са свършени 976 дела. Така натовареността по щат към дела за разглеждане за този период е 11.85%, а натовареността по щат към свършените дела е 9.04%.

През 2025 г. общият брой дела за разглеждане в съда - първоинстанционни дела и касационни дела с административнонаказателен и административен характер е 1107, от които 803 са новообразувани, а 304 са висящи към началото на периода, останали от 2024 г., като се отчита намаление на общия брой новообразувани дела спрямо 2024 г. с 224 броя, което представлява спад от приблизително 22%.

През 2025 г. пред АдмС – Русе общият брой касационни дела за разглеждане са 396 бр., при 526 бр. за предходната 2024 г. и при 542 бр. за 2023 г. се дължи основно на ниското постъпление на касационни дела от Районен съд – Русе и Районен съд – Бяла. Това намаление не води до съществено намаляване на реалната индивидуална натовареност на съдиите, тъй като касационните дела по правило са с по-ниска тежест в сравнение с първоинстанционните, както от гледна точка на приложимото материално право, така и с оглед на по-опростеното и кратко производство – в общия случай протичат в едно открито съдебно заседание, без събиране на доказателства.

При административните дела също се отчита леко намаление на постъплението. През 2025 година са новопостъпили 577 дела, при 613 новообразувани през 2024 г. Намалението е с 36 дела, или 5,9%. Този извод се потвърждава и от данните от модула за натовареност на ЕДИС, които сочат категорично на запазване на съществуващата тенденция в АС-Русе да постъпват и бъдат разглеждани дела с висока фактическа и правна сложност, с приложение на различни материални закони от националното право и актове на правото на ЕС.

От общо подлежащите на разглеждане 711 бр. първоинстанционни административни дела, в които са включени и 9 бр. върнати за продължаване на съдопроизводствените действия, в края на годината са свършени 581 бр., което съставлява 82%. Висящи в края на периода са останали 130 бр. дела, в процентно изражение – 18%. Висящността на първоинстанционните дела, изразена в проценти и в абсолютни цифри, е идентична с данните от предходните години, което е показател за добрата организация на работа на съдебните състави на АС – Русе.

От общо свършените 581 бр. дела приключилите в срок до 3 месеца са 469 бр. (включващи в себе си и тези, приключени до 1 месец – 221 бр. дела), което съставлява 81%. Останалите 112 дела са приключени в срок над 3 месеца, което представлява 19% от общия брой приключили дела.

Следва да бъде отбелязано увеличението на производствата, приключили до 3 месеца през 2025 година – 81%, в сравнение с предходната, в която те са около 76% от всички свършени дела.

От общо свършените 581 бр. първоинстанционни административни дела, решенията по същество са 461 бр., т.е. около 79% от делата. Процентът надвишава този за предходната 2024 г. на решенията по същество дела 72%, т.е. увеличението е със 7%, което е положителен атестат за работа на съда.

От общия брой за разглеждане през 2025 година 1107 дела, в края на периода със съдебен акт са приключили 950 дела, което възлиза на 86% и е с 10% повече от предходната 2024 г., когато резултатът е 76%, и с 4% по-висок от 2023 г., когато резултатът е 82%.

От свършените през 2025 година 950 бр. дела 86%, са приключили в срок до 3 месеца, което е по-висок процент от този за предходната 2024 г. – 83%.

Всички съдебни актове по свършените дела са постановени без просрочие – в едномесечния срок от заседанието, в което е приключило разглеждането на делото.

Така натовареността по щат към дела за разглеждане за 2025 година е 10.25%, натовареността по щат към свършените дела е 8.8%, а действителната натовареност на съдии към всичко дела за разглеждане е 10.54%.

Горните данни сочат, че Административен съд Русе е от средно натоварените административни съдилища. Независимо от това, че през предходните периоди по щат са били 8 съдии, а от 2022г. и до настоящия момент щатът е от 9 съдии, натовареността се запазва в приблизително същия обем.

Правораздаването е основната функция на съда. Резултатите от нея са измерими с резултатите от инстанционния контрол на постановените съдебни актове и срочността на постановяването им.

Резултатите от касационната проверка през 2025г. на разгледаните в АС Русе първоинстанционна дела е следния: 73% от са оставени в сила, 22% са изцяло отменени, и само 5% са частично отменени. Тези резултати са сходни на предходния период – 2024 г., в който те са съответно: 74% – оставени в сила, 22% – изцяло отменени и 4% – частично отменени.

Тези резултати показват много високо качеството на правораздавателната дейност на съда, но същевременно сочат и на леко занижаване на броя потвърдени дела в сравнение с предходните 2023, 2022 и 2021 години. Това не означава непременно влошаване на работата на магистратите. Следва да се изчака приключването на текущата година и ако тенденцията се задържи, да се направи анализ на причините за лекия спад.

Протоколите и изготвените съдебни актове се оповестяват на интернет страницата на съда непосредствено след постановяване и предаване, съгласно приетите Правила за организация на публикуването на съдебните актове на АдмС-Русе, а досежно протоколите – и съгласно нормата на чл. 142а от АПК.

Всички съдебни актове са постановени в едномесечен срок.

Изложените данни водят до извод, че от една страна, магистратите в Административен съд Русе правораздават качествено, а от друга страна – разглеждат делата си бързо и постановяват актовете си в законоустановените срокове. Така натовареността на съда, с оглед резултатите от инстанционните проверки на съдебните актове, се явява оптимална за бързината и качеството на правораздаването в Административен съд Русе.

3. Сграден фонд

Административен съд Русе разполага с елегантна, функционална триетажна сграда с мансарден етаж и сутерен, разположена в центъра на града. Сградата е основно реконструирана и преустроена за нуждите на съда в периода 2009-2012 г. и въведена в експлоатация с 2012 г. Разполага с необходимите удобства за работа - достъп до по-високите етажи с асансьор, осигурен достъп до регистратурата, деловодството и съдебните зали за хора в неравностойно положение чрез монтирана рампа; изградена тоалетна за хора с увреждания.

В сградата са обособени три съдебни зали, което дава възможност за гъвкав график на провежданите заседания. Залите са снабдени с озвучителна и звукозаписваща техника, електронни табла, даващи информация за разглежданите дела. През 2024г. в една от залите бе изградена система за видеоконферентна връзка.

Обособени са деловодство, регистратура, помещение за класифицираната информация, стая за прокурор, заседателни зали. Всички съдии разполагат със самостоятелни кабинети. Такива са осигурени и за съдебните служители, с изключение на работещите в деловодството и регистратурата.

В сградата функционира система за пожароизвестяване, за видеонаблюдение, СОТ, контрол на достъп.

След извършена проверка от Държавен архив бяха дадени предписания за отстраняване на влагата в помещението, в което се съхранява архива на съда. В изпълнение на предписанията, през 2024г. архивът беше оборудван с климатична система и констатираният проблем беше отстранен. Извършен беше и ремонт на ВиК инсталацията.

Поради компрометиране на битумния слой на покрива, се наложи и бе извършен ремонт.

Основният проблем, свързан със сградния фонд, е фасадата на сградата. При извършване преди няколко години на техническо обследване и проучване на състоянието ѝ, беше установено нарушаване водоплътността на облицовките, проникване на влага в дълбочина на камъка и последващи неблагоприятни реакции на материала – отлепване или изваждане на повърхността на бели ивици от соли. За особено критични са определени всички хоризонтални участъци като корнизи, арковидни рамки около прозорци, хоризонтални участъци при парапети. Във връзка с това е наложително извършването на ремонтни дейности. Според наличната към момента количествено-стойностна сметка, изготвена през 2025г., прогнозната стойност на текущия ремонт е 358 595 лева с ДДС. С решение по протокол №22/06.08.2025г. от проведено заседание на комисия „Управление на собствеността“ към Пленума на Висшия съдебен съвет е прието, че е необходимо и целесъобразно административния ръководител на Административен съд Русе да предприеме действия за обявяване на обществена поръчка с предмет „Текущ ремонт на отводнителната система и фасадите на сградата на ул.„Цариброд“№6“ при условията на чл.114 от ЗОП. /без налично към обявяването на поръчката финансиране и с клауза за отложено изпълнение в договора/.

Последващото анализиране на предходно извършени обследвания, изготвени доклади и дадени предписания сочат на следното: В резултат на обилно снеготопене и последващо застудяване през 2013-2014г. водосточната система е компрометирана и част от улуците са с нарушена цялост, поради което при валежи част от водата не се отвежда по предвидения начин, а се стича по сградата, отмива фугите и води до нарушаване на връзката между облицовъчните плочи и фасадата. Въпреки монтираната през 2017г. антиобледенителна система на външните водостоци, проблемът с оттичането остава и досега, а това от своя страна продължава да провокира отлепване на плочи и образуване на бели ивици от соли. През декември 2019г., след извършено конструктивно обследване във връзка с констатирани проблеми с течове, обрушвания и компрометирани участъци на каменната облицовка по фасадите, корнизите и козирките на сградата, спукани улуци и водосточни тръби от фирма „Медиком“ ООД, с оглед отводняването на покрива на сградата, е направена препоръка да се извърши ремонт и подмяна на всички дефектирали елементи по отводняване на покрива – седящи улуци, есове, кривки и водосточни тръби. При извършено техническо обследване през месец август 2021г. арх.Ралица Панайотова дава предписание във връзка с отводняване на мансардната част на покрива да се постави втора дублираща водосточна тръба в основата до първата кривка под главния корниз. Така дадените две предписания са взаимно противоречащи и изискват извършване на различни дейности. Според изготвен от управител сгради на АС Русе доклад, второто предписание е погрешно, тъй като, от една страна обследването на арх.Панайотова е извършено през лятото, след продължителен сух период и мокрите участъци по фасадата не са видни, а от друга страна – монтирането на втора тръба ще доведе до намаляване на диаметъра на вертикалните водостоци, а той без друго е бил недостатъчен и неправилен оразмерен още при проектирането. Според управител сгради наложително е първо отремонтиране на отводнителната система, след което пристъпване към отстраняване на проблема с облицовъчните плочи. Самите водосточни тръби са изработени от медна ламарина, която с времето е патинирана и не подлежи на ремонт чрез заваряване. Подмяната им е скъпоструваща. Така обхватът на належащия ремонт, а респективно и стойността му, се разширява. Във връзка с този проблем и.ф. административен

ръководител на Административен съд Русе изготви доклад и поиска становище от комисия „Управление на собствеността“ към Пленума на Висшия съдебен съвет как да се подходи за разрешаването на проблема, какъв да е предмета на обществената поръчка, дали той следва да обхваща двата належащи проблема или те следва да се разрешават последователно. Бе извършен оглед от експерти от комисията и предстои изготвяне на техен доклад. В момента архитектът, проектирал сградата, изготвя нова количествено стойностна сметка, тъй като предната е от миналата година, цената на материали и труд е значително повишена. Тази сметка все още не е готова.

Проблеми има и в сутеренния етаж на сградата. В част от помещенията има влага, в резултат на което по стените се е появил мухъл, а плочите на окачения таван са деформирани и на места унищожени. Единственото помещение, което няма такива проблеми, е архивът, който след дадени предписания от Държавен архив през 2024г., беше оборудван с климатична система и констатираният проблем с влагата беше отстранен. Необходимо е да се създаде комисия, включително с външен експерт, която да установи причината за влагозадържането в сутеренния етаж, тя свързана ли е с проблема с водосточната система или не и да посочи какви действия по отстраняването следва да се предприемат.

Ноторно известно е, че с решение на Съвета на Европейския съюз от 10.07.2026г. е открита процедура по прекомерен дефицит за България. Стартирането на процедурата изисква реструктуриране на публичните финанси на държавата, което неминуемо ще се отрази на бюджета на съдебната власт и в частност – на Административен съд Русе. Във връзка с това е необходимо вземане на мерки, насочени към пестеливо изразходване на средства, но така, че това да не влияе на качеството на основната дейност – правораздаването. Считам, че следва да се работи в две насоки – чрез оптимизиране на текущите разходи и чрез кандидатстване за участие в различни програми за обществени сгради за допълване на капиталовите разходи. Според мен следващите стъпки, които трябва да се направят по отношение на сградния фонд, следва да касаят енергийната ефективност. Към настоящия момент отоплението и охлаждането на сградата се извършва чрез климатизация, при

която флуидът е вода. Захранването на климатизацията, в зависимост от режима отопление/охлаждане се извършва чрез газов котел, а охлаждането посредством чилъри, монтирани на покрива. С оглед предстоящата либерализация на пазара на електрически ток и с оглед намаляване на разходите за закупуването му, следва да се обмисли финансиране на фотоволтаични системи. Доколкото такива разходи са капиталови, нужно е търсенето на възможности за финансирането им с извънбюджетни средства. До началото на годината извършване на такива дейности в административни сгради беше възможно чрез интегрираните териториални инвестиции, но за съжаление сроковете за това изтекоха. Необходимо е да се следят предстоящите финансови инструменти, разработвани в областта на енергийната ефективност, на Националния фонд за декарбонизация, Социалния фонд за климата, евентуално Националния дверителен фонд и др.

Отново, с оглед енергийната ефективност, могат да бъдат поставени автоматизирани външни щори /т.нар. еталбонд щори/, управляеми посредством автоматична метеостанция. Така при силно слънцегреене, което е емблематично за Русе през летния сезон, щорите автоматично се затварят до определен ъгъл и ограничават количеството топлина, която да бъде допускана в работните помещения и намаляват разхода на ел.ток за работа на чилърите при охлаждане. Това би било особено полезно за сградата на АС Русе, в която основната част от помещенията е ориентирана на запад.

Възможно е, особено предвид невисоката му стойност, поставяне във всяко работно помещение на сензори за присъствие и осветеност /Daylight Harvesting/. Те измерват нивото на навлизащата естествена дневна светлина. Така, при подаване на съответните данни за недостатъчност на естествено осветление, липсата му ще бъде компенсирана с изкуствено такова до постигане на нормативно допустимите стойности от 500 лукса за офис помещения. При липсата на присъствие в помещението пък, осветлението се изключва. Това, от една страна, би довело до намаляване на разходите за електроенергия, а от друга страна е по-щадящо за здравето на работещите – както за зрението им, така и за психическото здраве. Научните изследвания доказват, че оптимизирането на естествената светлина на работното място води до драстичен спад в умората на очите, главоболието и

сънливостта сред служителите, повишава когнитивната функция и паметта, което за институция с високо интелектуално натоварване, каквато е Административен съд Русе, е от огромно позитивно значение.

4. Информационно осигуряване

Поетапно са подменени и обновени всички компютри на магистрати и на съдебните служители.

В края на 2023г. беше проведена обществена поръчка и бяха доставени два документални скенера, които се използват от съдебните деловодители и секретари за обработване и присъединяване в деловодната програма на входящи документи. Бяха доставени лаптопи за новоназначените магистрати, SSD дискове за подмяна на съществуващите HDD в настолните компютри на служителите и магистратите, RAM памет за сървър. Беше монтирано озвучаване на Тържествената зала на съда, система за видеоконферентна връзка в една от съдебните зали, Wi-Fi мрежа за служебно ползване и отделна информационна мрежа за посетителите на съда. През 2024 г. бе проведена обществена поръчка за доставка на сървър с лиценз за операционна система и доставка на масив за данни и през месец декември беше сключен договор.

От началото на 2024г. водеща деловодна система е ЕДИС, а САС има поддържащ характер. Сега в Административен съд Русе всички дела се обработват чрез деловодната система ЕДИС, като чрез нея се отпечатват съдебни актове, призовки, съобщения, писма, изпълнителни листи, списъци и др. съпътстващите делата документи. При възникване на затруднения, многократно е осъществявана връзка с разработчика на ЕДИС, а системният администратор редовно посещава обучения за работа с нея. Предвид отпадналата нужда от ползване на по-голямата част от модулите на САС, бе намален и обемът на заплащаните модули от тази система.

От края на 2023г. е въведена и системата за общо деловодство „EVENTIS R7“.

Всички магистрати и съдебни помощници имат персонални лаптопи с инсталирана правна система АПИС. Работата в съда с компютърната техника е регламентирана от разработени процедури и политики, както за използването на информацията и компютърното оборудване, така и за дейностите с информационните системи.

5. Комуникация с медиите и дейности за повишаване на общественото доверие към работата на съдебната система.

Работата на съдилищата, предвид спецификата им и консервативността на съдебната система, принципно е не особено публична. От друга страна, многобройните канали за комуникация осигуряват възможност на много активни граждани, НПО, журналисти и др. да изразяват мненията си по различни въпроси, касаещи работата на съдилищата, включително и да формират общественото мнение по значими теми, при не съвсем коректно представяне на фактите. Всичко това налага по-голяма публичност на работата на магистратите.

Основна роля в тази насока има комуникацията с медиите. В Административен съд Русе съществуват традиции в това отношение, които правят съда „видим“ за обществеността. При комуникацията стриктно се спазват утвърдените от административния ръководител Правила за работа с медиите.

Още от 2013г. се провежда Ден на отворените врати. Събитието дава възможност на млади хора да се запознаят с устройството и функциите на съдебната система и в частност – на АС Русе и включва няколко дейности – обиколка на различните служби, наблюдение на разпределение на дела, беседа с магистрати. Традиционна част още от първото издание е провеждане на симулативен процес по казус, по който има влязъл в сила акт, със студенти от специалност „Право“ на Русенския университет. Такъв процес беше подготвен и представен и на тази годишния Ден на отворените врати, като зрители бяха поканени ученици от няколко училища в града, а преподавателят на студентите поиска съдействие за организиране на още един процес във връзка с ежегодната студентска практика в съда.

Съдът е участник в образователната програма на МОН и ВСС „Съдебна власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“ от самото ѝ създаване, като дейностите по програмата не са били изпълнявани само в периода на пандемията. Всяка година към програмата се присъединява ново училище, като се съобразяват както възрастта на учениците, така и изучаваните от тях предмети, предвид спецификата на административното право. В тази програма съдът често си партнира с Окръжна прокуратура Русе, като каним техен представител на лекциите с децата. Този формат прави събитието по-интересно, оживено, даващо и друга гледна точка и е по-

полезно. В някои от лекционните цикли се включват и студенти от Юридическия факултет на Русенския университет „Ангел Кънчев“, които по достъпен начин обясняват на учениците кои са участниците в процеса, тяхната роля и функции.

Съдът е търсен партньор от гостуващи магистрати по Програмата за обмен на магистрати от Европейския съюз.

Дългогодишно е партньорството с Юридическия факултет на Русенския университет „Ангел Кънчев“. То включва както ежегодната двуседмична съдебна практика на студентите по право и 6-месечния стаж на стажант-юристите, така и съвместното сътрудничество на съда с университета при осъществяването на практическата подготовка на студентите чрез различни работни срещи, участия в симулативни процеси и др. По време на провежданите стажове студентите се насърчават да се запознават предварително с разглежданите дела, осигурява им се достъп до необходимата съдебна документация. Стажант-юристите проследяват развитието на делата от образуването им до приключването, изготвят проекти на съдебни актове. Традиционно е и участието на съдиите от Административен съд Русе на тържествата за връчване на дипломите на завършилите студенти.

Всички провеждани събития се отразяват както на информационната страница на съда, така и от медиите в града. Изготвят се прессъобщения във връзка с дела с висок обществен интерес, които предварително се съгласуват с председателя на съда и съдията – докладчик. Всички публикации дават възможност съдът да бъде възприет като една отворена към хората институция, която се ангажира със срочното и компетентно решаване на проблемите им, разбира се, в границите на своите правомощия. Това е необходимо за постигане на обществено доверие, тъй като от него в немалка степен зависи и съпричастността на гражданите към съдебния процес, а оттам – и към ефективността на правосъдната система.

В продължение на години в съда се провеждаше ежегодна среща с медиите, на която бяха давани отговори на различни въпроси, касаещи цялостната дейност на съда. Към това събитие имаше висок интерес. Всяка година се провеждаше и брифинг при публикуване на годишния отчет на съда. За съжаление, по време на Ковид пандемията, срещите и брифингът бяха в една или друга степен преустановени, но напоследък отново бяха възобновени. Последният брифинг, широко отразен в местните

медии, беше проведен по повод въвеждането на електронното правосъдие в административния процес и имаше както информационен характер, така и обучителен такъв.

Независимо от традиционно установените способности на отразяване на работата на съда считам, че е необходим по-актуален подход в отразяване не само на правораздавателната дейност, но и на организацията на съда, достъпа до различните негови звена, информация как те функционират и какви услуги предоставят, а също така и за това какви дейности, несвързани с пряката им работа – участия в различни обучения и програми, насочени към младите хора, извършват магистратите. Необходимо е излизане от обикновеното съобщение за някаква извършена дейност на страницата на Административен съд Русе в Интернет. Това би могло да бъде постигнато чрез създаване на Фейсбук страница на съда, на която да има интерактивно представяне на достъпа до регистратура, деловодство, стъпките, които всеки гражданин следва да предприеме, за да подаде жалба или искова молба, да се публикува информация за различни събития, снимки, видеоклипове, разговори с участници – ученици, студенти, техни преподаватели, които да споделят техни впечатления и мнения за проведените дни на открити врати, симулативни процеси и т.н.

III. Цели за развитие на Административен съд Русе и мерки за тяхното постигане

Моето разбиране е, че добре мобилизираният административният ръководител може да мобилизира потенциала на целия личен състав на съда за положителна промяна.

С оглед утвърдената Стратегия за развитие на Административен съд Русе за 2022г.-2026г., се извеждат следните стратегически цели на съда:

1. Запазване и надграждане на качеството на правораздавателната дейност.

В духа на приемственост и с оглед утвърдената Стратегия за развитие на Административен съд Русе за 2022г.-2026г., както и с оглед личната ми преценка, предлагам следните мерки:

- Регулярен анализ на върнатите от касационна проверка съдебни актове и систематизиране на причините за отменените и обезсилени актове; преглед и анализ на съдебната практика на съда по противоречиво решавани въпроси по приложение на закона. Тази мярка е особено важна, тъй като се забелязва леко занижаване на броя потвърдени дела през 2024г. и 2025г. в сравнение с предходните 2023, 2022 и 2021 години. Това не означава непременно влошаване на работата на магистратите. Следва да се изчака приключването на текущата година и ако тенденцията се задържи, да се направи анализ на причините за лекия спад.

- Обсъждане на решения, постановени от СЕС, тълкувателни решения, както и решения по АНД с противоречиви резултати по идентични дела на общо събрание на съдиите.

- Еднакво прилагане на закона от районните съдилища, чрез изясняване на процедурни въпроси и преодоляване различията в съдебната практика на работни срещи със съдии от районните съдилища от съдебния район. Обсъждането на въпросите, по които е формирана противоречива практика следва да бъде извършвано при зачитане на вътрешното убеждение на районните съдии, чрез аргументирано излагане на различна от тяхната гледна точка. Това е мярка, която се прилага от доста време в нашия съд. Следва да се увеличи броя на работните срещи, разбира се, при необходимост от това, като колегите от районните съдилища бъдат уверени, че те също мога да инициират такива.

- Повишаване квалификацията и компетентността на съдиите и съдебните служители. Основен способ за това остават различните видове обучения. Да се стимулират служителите за участия в различни обучения – и присъствени, и онлайн. Към настоящия момент особено посетени са такива събития в областта на информационното обслужване. Включване в обучения на съдебните помощници, както и на другите служители от специализираната администрация. С оглед появата на нови функции в деловодните системи, конкретно ЕДИС, да се организират регулярни обучения на служителите от Съдебно деловодство и съдебните секретари и на местно ниво, като за това се ангажира системния администратор.

- Осигуряване на възможност на магистратите да получават обобщена информация за съдебната практика на националните съдилища и СЕС, посредством изкуствен интелект. Към настоящия момент това може да бъде постигнато чрез провеждане на обучения за ползване на изкуствен интелект, конкретно за точно и коректно задаване на въпроси. Що се отнася

до системата за чат чрез изкуствен интелект, която може да бъде използвана, считам, че тя трябва да бъде по възможност българска разработка, за да може да бъде използвана максимално ефективно и без затруднения, произтичащи от непознаване на правната терминология на други езици. По настоящем такива системи са на Лексебра, Апис и др. Считам, че най-добрият вариант е системата за чат чрез изкуствен интелект да бъде определена и финансирана на национално ниво, от ВСС, след преценка от специалисти на функционалността и безопасността ѝ /предвид боравенето с лични данни в уеб базирана система/, тъй като абонаментът за използването ѝ е прекалено скъп за бюджета на отделните съдилища. При невъзможност за такова финансиране, осигуряване на закупуване на абонамент в рамките на текущите разходи на съда.

- Мониторинг за спазване на законоустановените процесуални срокове по делата, с цел образуване на всички дела в процесуалния срок. Анализ на изготвените ежемесечни деловодни справки.

- Дисциплиниране на процеса. Ангажиране отговорността на страните в производството чрез санкции при неоснователно удължаване на процеса и злоупотреба с процесуални права. Провеждане на срещи (при необходимост) с други органи и институции, имащи отношение към съдебния процес, с оглед обезпечаване бързина и срочност на съдебните процедури по образуване и движение на делата, връчване на съдебни книжа, представяне на необходимите доказателства в съдебния процес и др.

- Поддържане на висок процент на свършените дела в срок до 3 месеца. Ефективно използване на статистическите данни за работата на съда – натовареност, срокове за насрочване, разглеждане и приключване на делата, срочност за изготвяне на съдебните актове, причини за просрочие, отводи и основанията за тях, дела с отменен ход по същество и др.

2. Ефективно използване на информационните технологии

Електронното правосъдие е основно предизвикателство, стоящо пред правораздаването, не само в административните, но и в общите съдилища. След 01.07.2026г. то е факт в административното производство и процес по реда на АПК. Възможността за провеждане на такава комуникация следва да бъде гарантирана на страните в процеса, чрез следните мерки:

- Периодичен анализ и оценка на използваните информационни технологии;
- Своевременно актуализиране на използваните от съда програмни продукти; перманентна връзка с разработчиците им , с оглед възникнали проблеми при електронната комуникация със страните по делата и бързото им отстраняване;
- Провеждане при необходимост на срещи с административни органи и институции с цел бързо разрешаване на проблеми в комуникацията във връзка с делата.
- Дисциплиниране на страните за спазване на правилата за електронно призоваване, включително чрез изпращане на указателни писма до Адвокатската колегия, при непосочване от адвокатите на електронен адрес.

3.Повишаване на общественото доверие в съда

Считам, че „отварянето“ на съда към обществеността и показването на спецификата на основните и съпътстващите му дейности е от основно значение за формиране на ново, положително отношение към него. Това е възможно само при постоянна, последователна политика на информиране на обществеността, в изпълнение на следните мерки:

- Постоянно обновяване на информационната страница на съда;
- Провеждане на регулярни срещи с медиите; предоставяне на информация за дейността на съда по разбираем за журналистите и обществото начин;
- Провеждане на ежегоден брифинг във връзка с годишния отчет на съда;
- Постоянен мониторинг на медийни публикации, касаещи работата на съда; при установяване на тенденциозни медийни атаки срещу конкретен магистрат по повод конкретно дело, бърза реакция чрез право на отговор, представяне на коригираща информация или по друг подходящ начин;
- Продължаване на партньорството по образователната програма на МОН и ВСС „Съдебна власт – информиран избор и гражданско

доверие. Отворени съдилища и прокуратури“ и приобщаване на нови училища към нея;

- Ежегодно провеждане на инициативата „Ден на отворени врати“;
- Перманентно акцентиране на прилаганите от съда антикорупционни мерки – наличната в съда електронна кутия за предложения и сигнали, разпределяне на постъпилите дела на случаен принцип;
- Спазване от магистратите на Кодекса за етично поведение на българските магистрати и от служителите – на Етичния кодекс на съдебните служители.
- Създаване на фейсбук страница на съда, на която да се публикува информация за дейността на съда – за образувани дела с висок обществен интерес, обявени конкурси за свободни работни места, информация и клипове за проведени събития с ученици и студенти и др. Във връзка с това изработване на правила за работа с фейсбук страницата, определяне на служител, който да я модерира, провеждане на обучението му.

4. Поддържане и подобряване на състоянието на сградния фонд. Планиране на дългосрочни дейности по повишаване на енергийната ефективност.

- С оглед предстоящия основен ремонт на фасадата и водосточната система на сградата на съда и след конкретизиране на предмета на ремонта, извършване на обследване на енергийната ефективност на сградата на осн. чл.31, ал.1, т.3 и чл.38 от Закона за енергийната ефективност. След извършване на обследването:
- Идентифициране на „слабите звена“, водещи до прекомерна енергоемкост и предлагане на пакет от конкретни високотехнологични решения, водещи както до незабавен ефект на намаляване на потреблението, така и до дългосрочен такъв.
- Търсене на финансиране за реализиране на предложените мерки чрез кандидатстване за подпомагане през различни финансови инструменти.

5. Подобряване на условията за работа чрез създаване на по-щадяща и здравословна среда за служителите.

С оглед средната възраст на служителите в АС Русе /между 40-45г. и 60г./ и специфичните за работата увреждания – компютърен зрителен синдром, дигитална умора на очите, мускулно – скелетни увреждания, метаболитен синдром от седящ начин на живот, когнитивно претоварване от постоянния поток

на обработвана информация, е необходимо по-задълбочено проследяване на здравословното им състояние. При сключване на договор със Служба по трудова медицина могат да бъдат спестени част от средствата, традиционно давани за пакет лабораторни изследвания /ПКК, урина и т.н./ Служителите следва да се мотивират да извършват задължителния си ежегоден безплатен преглед при своя личен лекар и назначените изследвания, включващи ПКК, ЕКГ и урина и представяне на резултатите до разумен и медицински обоснован срок, определен в сключения на осн.чл.25, ал.1 от ЗЗБУТ и чл.2, ал.4 от Наредба №3/2008г. за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина договор със СТМ. Готовите резултати от прегледа от личния лекар могат да бъдат признати и вписани в досиетата на служителите, които се водят в СТМ. Спестените от повторното извършване на базовите изследвания средства могат да бъдат насочени към други специализирани прегледи и изследвания, които не се покриват от НЗОК и които са таргетирани към физическата възраст на служителите.

Друга подходяща по мое мнение мярка е, както посочих и по-горе в изложението си, поставяне на сензори за присъствие и осветеност в тези служебни помещения, в които работят съдиите, служителите от специализираната администрация и другите служители, които постоянно работят с компютър. Тази мярка би имала отношение както към физическото им здраве, така и към психическото и би повишила производителността им, което би било от полза за цялата институция.

**УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ
СЪДЕБЕН СЪВЕТ,**

В случай на избирането ми за председател на Административен съд Русе, ще положа максимални усилия за утвърждаване на съда като една достойна, компетентно работеща и заслужаваща уважение институция. Ще се стремя да запазя постигнатото от предходните ръководства и да надграждам техните резултати, като създам добри, в материален и

психологически аспект, условия за работа. За това ще разчитам собствената си воля, упоритост и професионализъм, на подкрепата на всеки един от магистратите, като прилагам принципите на приемственост, старшинство и не забравям, че административният ръководител в съдебната система е просто „пръв между равни“.

Подпис:

/Вилиана Стефанова Върбанова-Манолова/